

11.10.23

Notat til høring i næringskomiteen statsbudsjettet 2024

Norges museumsforbund representerer museene i Norge; både museene i det nasjonale museumsnettverket i Kulturdepartementet, universitetsmuseene, museer under øvrige departementer, private museer og museene under Sametinget. Museumsforbundet er en interesseorganisasjon som arbeider for museenes faglige og økonomiske utvikling organisasjonens sekretariat og i ni ulike fagseksjoner. Nærings- og fiskeridepartementet har ansvar for Kystverksmusea, et nettverk som ledes av Lindesnes fyrmuseum, der flere museer på Det nasjonale museumsnettverket i Kulturdepartementet inngår. Museumsforbundet er klar over at Kystverkmusea departementalt er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet, men høres i Transportkomiteen i Stortinget. Vi mener imidlertid det er viktig at næringskomiteen er kjent med våre synspunkter.

Museene skal bevare, formidle og ivareta kulturarven for samfunnet nå og for framtiden, men driver også nærings- og næringsliknende virksomhet som støtter opp om og finansierer museenes formål. Selv om næring ikke er hovedformålet med museenes drift, trenger museene driftsinntekter til å realisere sitt samfunnsoppdrag og utvikle gode opplevelser til publikum. Det har også vært et tydelig formulert politisk ønske om økte egeninntekter de siste årene. Dette gjentas også i Kulturdepartementets forslag til budsjett for 2024.

Mange av museene har samlinger og utstillinger som er sentrale reiselivsmål både for norske og utenlandske turister. De arbeider aktivt med utvikling av opplevelser og reiselivsaktiviteter, blant annet i samarbeid med andre reiselivsaktører. Museenes arbeid knyttet til reiseliv spenner fra målrettede tilbud til hurtigrute- og cruiseturister, samarbeid om formidling av sjømatnæringens historie på visningsanlegg for oppdrettslaks flere steder i landet til formidling av mattradisjoner til andre formidlings- og opplevelsesprodukter med utgangspunkt i hele bredden av vår kulturhistorie er viktig. Dette innbefatter både historiske og samtidsaktuelle tema. Noen museer har de senere årene blitt sentrale motorer i lokal reiselivsutvikling. Det er imidlertid rom for videre utvikling, ikke minst knyttet til økt digitalisering og synliggjøring av museene på web, i spill etc. Mange museer bidrar til utvikling av tradisjonshåndverk og til styrket kompetanse i ulike håndverksnæringer lokalt ved kjøp og salg av tjenester. Mange museer arbeider også strategisk med å sikre kvalitet i hva de tilbyr i museumsbutikken og bidrar til å løfte lokalt kunsthåndverk, doudji mv. Museenes drift gir med andre ord betydelige næringsmessige ringvirkninger.

Strategien regjeringen la frem for kultur og reiseliv i 2019 skulle bidra til å gjøre Norge til et helårlig og mer mangfoldig reisemål. Det var en god start på nytenkning om kulturens plass i næringsvirksomhet. Innovasjon Norge la i mai 2021 frem en ny nasjonal reiselivsstrategi. Den har større vekt på kultur, og har fanget opp at nyere undersøkelser viser at kultur er viktig for turister,

ikke bare natur. I 2022 ble utredningen «Leve og oppleve. Reisemål for en bærekraftig fremtid lagt frem. Vi henviser her til vårt innspill til denne: [Innspill-NOU-2023-10-Leve-og-oppleve-Reisemal-for-en-baerekraftig-fremtid-NMF.pdf \(museumsforbundet.no\)](#)

Museumsforbundet savner imidlertid en tydeligere bevissthet om kulturens og museenes rolle i reiselivet både i næringspolitikken, fra Innovasjon Norge og i den omtalte NOU-en. I Hurdalsplattformen mangler også kulturperspektivet i omtalen av reiselivssatsingen. Vi mener det er viktig å ha også museene, og kulturen bredt, i fokus i dette arbeidet for å få til en helhetlig positiv samfunnseffekt. Det vil være ønskelig om Innovasjon Norge innlemmer flere av museene i sine programmer og på sikt utvikler et kompetanseprogram for utvikling av næringsaspekter i museene knyttet til oppfølging av strategien for kultur og reiseliv og konkretisering av denne. Mange museer opplever at Innovasjon Norge stiller spørsmål ved deres deltagelse. Museumsforbundet mener at Innovasjon Norge må anerkjenne at museene har en likeverdig rolle i prosjekter knyttet til reiseliv- og annen næringsutvikling.

Kystverksmusea

I forslaget til budsjett for 2024 er det lagt inn 12 millioner kroner til Kystverksmusea. Det er samme beløp som ble foreslått og vedtatt for 2023, noe som betyr at det heller ikke for 2024 foreslås noen prisjustering til kystverksmuseas arbeid. Stadig økende driftsutgifter knyttet til strøm, lønns- og prisvekst generelt bidrar dette til å svekke arbeidet til kystverksmuseene. Museumsforbundet mener forslaget må styrkes med en million kroner for å kompensere for manglende kompensasjon de siste budsjettene.

Kystverksmusea er ikke lenger synliggjort i budsjettproposisjonen, men er lagt inn i forslaget til Kystverkets samlede driftsbudsjett. Det bidrar til at Kystverksmusea blir usynliggjort som et etatsmuseum. Museumsforbundet vil anbefale at departementet går tilbake til tidligere praksis og synliggjør det gjennom en egen oppføring.

Kystverksmusea har de senere årene flere ganger blitt flyttet mellom Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet. Museumsforbundet er av den oppfatning at Kystverksmusea like gjerne hører hjemme i Samferdselsdepartementet som i dag har ansvar for to museer: Norsk jernbanemuseum og Norsk vegmuseum. En samling i Samferdselsdepartementet vil kunne bidra til å styrke museumsfokuset og bidra til en bedre og mer helhetlig forvaltning av disse museene.

Kontaktinformasjon:

Liv Ramskjær, generalsekretær, 924 27 878, LR@museumsforbundet.no